

*Артеменко Т.С.,
спеціаліст вищої категорії,
викладач товарознавчих дисциплін,
ВСП «Київський торговельно-
економічний фаховий коледж ДТЕУ»*

ТЕНДЕНЦІЇ НАВЧАННЯ ТА РОЗВИТКУ ФАХІВЦІВ ТОРГІВЛІ НОВОГО ФОРМАТУ

Уперше з часу завершення Другої світової війни навчальний рік було розпочато в умовах воєнного стану. Нами викладачами, повинно бути зроблене все можливе і неможливе не тільки для успішного функціонування системи освіти України в цей надскладний період, але й для її успішного розвитку і подальшого реформування.

Для цього насамперед необхідно:

- створити максимально безпечні умови для всіх учасників освітнього процесу в 2022/2023 навчальному році;
- забезпечити всім українським здобувачам освіти, незалежно від їхнього місцеперебування, безперервність та рівний доступ до навчання з урахуванням безпекової ситуації на конкретній території;
- забезпечити додержання прав здобувачів освіти на освіту за українськими навчальними програмами та підручниками;
- створити передумови для інтернаціоналізації освіти і науки України, їх інтеграції в європейський та світовий освітні простори;
- сприяти формуванню міжнародної коаліції для підтримки української освіти і науки.

Виконання цих завдань і досягнення поставлених цілей можливі лише за умови об'єднання зусиль та ресурсів освітян України, міжнародних партнерів, усіх, хто зацікавлений у подальшому розвитку української освіти.

На сьогоднішній день трансформації суспільства висувають нові вимоги до вищої освіти: молодий фахівець повинен бути підготовлений таким чином, щоб швидко адаптуватися до трудового і виробничого процесів, продуктивно використовувати набуту кваліфікацію.

В другий половині минулого сторіччя розвиток навчання в Україні було спрямовано на роботу з ліквідації неписьменності, постійне зростання кількості загальноосвітніх шкіл, появу нової концепції освіти, поширення ідеї неперервного навчання та наукових досліджень з проблем освіти, нових форм навчання для людини (курси та інститути підвищення кваліфікації) та нові технології.

З великої кількості тенденцій, які виокремлені вченими і будуть проявлятися і впливати на реалізацію ідеї розвитку цілісної особистості **майбутніх** фахівців торгівлі можна виділити наступні:

- безпекові умови в закладах освіти, аби батьки не мали сумнівів щодо вибору формату навчання здобувачів;

- безперервність освіти, що відкриває можливість для постійного поглиблення загальноосвітньої підготовки, досягнення цілісності і наступності у навчанні та вихованні;
- вивчення професійно спрямованих дисциплін починати з першого курсу;
- відведення на вивчення професійних дисциплін понад 50%;
- в межах кожної навчальної дисципліни відвести 50% часу на практичні заняття;
- залучення до проходження навчальної та виробничої практики працівників торговельних підприємств-партнерів коледжу;
- поглиблене вивчення англійської та болгарської мови протягом всіх років навчання;
- проходження практики за кордоном;
- застосування змішаного навчання контактного і дистанційного;
- створення відеозанять для студентів, які з різних причин не можуть бути присутніми в аудиторії: серед них можуть бути і люди з обмеженими можливостями, і просто студенти, які проспали чергове заняття. Саме така система подобається здобувачам освіти, бо вона дозволяє не тільки стежити за всім викладеним матеріалом, але і перемотувати назад і прослуховувати лекції знову і знову в разі нерозуміння чого-небудь.
- проведення індивідуальних консультацій з викладачами з конкретних тем чи проблем;
- відвідування онлайн ресурсів для збирання необхідних матеріалів для роботи. Такі як SCOPUS Google Scholar та інші;
- активізації процесу використання Інтернет-технологій та інших нових технологій;
- створення «особистих кабінетів» студентів для розміщення необхідних матеріалів для занять.

У сучасному світі розвиток України визначається загальним контекстом європейської інтеграції з орієнтацією на функціональні цінності західної культури, що є важливими атрибутами громадянського суспільства.

Стан розбудови України потребує консолідації суспільної свідомості навколо ідеї побудови гуманістичної, демократичної та соціально відповідальної незалежної держави. У цих умовах особливої уваги набувають питання подальшого утвердження в освітній галузі принципів демократизації, гуманізму та духовності та інші.

Так, гуманізація передбачає особистісно орієнтовану освіту, орієнтовану на "знання з предмета"; найповніше розкриття здібностей здобувачів освіти, задоволення його різноманітних освітніх потреб, виховання почуття власної гідності, свободи, гармонії стосунків з навколишнім середовищем.

Гуманітаризація освіти покликана формувати духовність, культуру особистості, логічне мислення, цілісну картину світу. Від рівня засвоєння базової гуманітарної культури залежить розвиток особистості в гармонії із загальнолюдською культурою.

Національна спрямованість освіти, що полягає у невіддільності освіти від національної основи, в органічному поєднанні освіти з історією і народними традиціями, збереженні та збагаченні національних цінностей українського народу.

Відкритість системи освіти, означає, що визначення цілей освіти не повинно обмежуватися державним замовленням, а розширяться потребами в освіті, які привносять здобувачі освіти, їх батьки, викладачі. Оскільки програми задають базовий, тобто необхідний, орієнтир-мінімум, загальне ядро знань, то воно відкрите для доповнень, що залежать від культурних, регіональних, етнічних та інших умов освіти.

Перенесення акценту з навчальної діяльності педагога на продуктивну навчально-пізнавальну, трудову, художню та іншу діяльність здобувача.

Перехід від переважно інформативних форм до методів, форм і технологій навчання з використанням елементів проблемності, наукового пошуку, резервів самостійної роботи, взаємодії тих, хто навчається. Іншими словами: перехід від відтворення до розуміння, осмислення, використання у життєдіяльності.

Створення умов для самоствердження, самореалізації і самовизначення особистості, що є результатом її самоорганізації. Самоорганізація відбувається за педагогічної підтримки, яка опирається здебільшого на внутрішні джерела розвитку учня.

Перетворення позиції педагога і позиції здобувача в особистісно-рівноправні, в позиції людей-співробітників. Таке перетворення пов'язане із зміною ролей і функцій учасників педагогічного процесу. Педагог не виховує, не вчить, а активізує, стимулює намагання, формує мотиви здобувача до саморозвитку, вивчає його активність, створює умови для саморуку.

Творча спрямованість освітнього процесу. Бона передбачає безпосередню мотивацію навчальної та інших видів діяльності, організацію саморуку до кінцевого результату. Це дає можливість учневі пережити радість від усвідомлення власного росту і розвитку, від досягнення власних цілей; створює умови для самореалізації особистості, виявлення і розвитку її творчих можливостей.

Перехід від суворо регламентованих контрольованих способів організації педагогічного процесу до розвивальних, активізуючих, що передбачає стимулювання, організацію творчої, самостійної діяльності здобувачів.

Нероздільність навчання і виховання, що полягає в їх органічному поєднанні, підпорядкуванні змісту навчання і виховання формуванню цілісної та гармонійно розвиненої особистості.

Висновки. Майбутній фахівець торгівлі повинен володіти певними знаннями, вміннями та навичками для того, щоб галузь торгівлі удосконалювати і підвищувати культуру обслуговування та підніматися по кар'єрним сходам.

Список використаних джерел

1. Майковська В.І. Інтерактивні технології навчання (на прикладі дисципліни «Торговельне підприємництво»): навчально-методичний посібник/ В.І.Майковська; наук.ред. О.М. Семенов. – Суми: Вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2020. – 97 с.

2. Удалова О.Ю., Ївженко Ю. В. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців в умовах модернізації освітнього процесу. Формування компетентного фахівця в інноваційному освітньому середовищі України: Збірник матеріалів конференції, 2021. С.73-75

3. Полухтович Т. Роль ІКТ У формуванні професійної компетентності учасників освітнього процесу. Нові технології навчання: збірник наукових праць. ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». Київ, 2020. Вип.94. С. 265-269